

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت مالیه
معینیت عواید و گمرکات
ریاست عمومی عواید



د افغانستان اسلامی جمهوریت
د مالیې وزارت
د گمرکاتو او عوایدو معینیت
د عوایدو لوی ریاست

Islamic Republic of Afghanistan
Ministry of Finance
Afghanistan Revenue Department

د عوایدو د حقوقي خدمتونو او پالیسی ریاست

د عامه او خصوصي طرزالعملونو د صدور طرزالعمل

سريزه

د مالياتو چارو د ادارې قانون ٦٢ ماده او پر عايداتو باندې د مالياتو قانون ١٠٨ ماده د ماليې وزارت ته واک ورکوي ترڅو د قانون د توضيح، تشریح او د ښه تطبيق په موخه طرزالعملونه، لايحې، تعليماتنامې او فورمې چمتو او وضع کړي.

د وضع شويو طرزالعملونو تطبيق پد مالياتي ادارو او ماليه ورکونکو باندې الزامي وي. په دې معنا چې د ماليې وزارت (د عوايدو لوی رياست) نشي کولای خپل موقف د هغه موقف سره په ټکر کې راولي چې په طرزالعمل کې د ماليې ورکولو په موخه د يو شخص ارزيايي لپاره د اساس په توگه ټاکل شوی دی. خو بيا هم د ماليې وزارت کولای شي خپل طرزالعمل فسخ او پر ځای يې نوی طرزالعمل له قانون څخه د اصلاح شوي تعبیر پر بنسټ وضع کړي.

هغه شخص چې د وضع شوي طرزالعمل مطابق يې موقف ټاکل شوې وي د اضافي مالياتو او يا بل ډول جريمې وضع کولو تابع نه کېږي حتی که د طرزالعمل حکم د محکمې د حکم لخوا وروسته ناسم ثابت هم شي.

مبني

دغه طرزالعمل د مالياتو چارو د ادارې قانون د ٦٢ مادې د حکم پر بنسټ چې د ١٣٩٤ کال د لړم (عقرب) د په ٢٧ نيټه په ١١٩٨ گڼه رسمي جريده کې خپور شوی او پر عايداتو باندې د مالياتو قانون د ١٠٨ مادې حکم پر اساس چې د ١٣٨٧ کال د کب (حوت) په ٢٨ نيټه په ٩٧٦ گڼه رسمي جريده کې خپور شوی، وضع شوی دی.

موخه

د طرزالعملونو د صدور مهمې موخې په لاندې ډول دي:

- د مالياتي قوانينو د حکمونو په اړه د اضافي معلوماتو ورکولو له لارې د ماليه ورکونکو د اطاعت پذيری کچه لوړول؛
- له دې ډاډ ترلاسه کول چې د مالياتي قوانينو حکمونه په ټولو مالياتي ادارو يوشان تطبيق شي؛
- د مالياتي ادارو او ماليه ورکونکو لخوا د مالياتي قوانينو د حکمونو په اړه د مختلفو تعبیرونو او توضيحاتو مخنيوی کول؛
- د ماليه ورکونکي او مالياتي ادارو تر منځ د هغو موضوعاتو په اړه شخړې حل کول چې په مالياتي قوانينو کې مبهمې وي.

د طرز العمل ډولونه

د ماليې وزارت (د عوایدو لوی ریاست) کولای شي د هغو موضوعاتو په اړه چې په قانون کې واضح نه دي یا په لایزاتو توضیحاتو ته اړتیا لري، او یا هم د مالیاتي مکلفیتونو د ادا لپاره مالیه ورکوونکو ته لارښوونې په موخه او همدا راز په ښه ډول د قوانینو د تطبیق لپاره مالیاتي ادارو ته د لارښوونې لپاره، طرز العملونه وضع او صادر کړي.

د عوایدو لوی ریاست په معمول ډول طرز العملونه په دوه ښو چمتو او صادروي:

1. عمومي طرز العمل:

عمومي طرز العمل د مالیاتي قوانینو د تطبیق د یو داسې موضوع په اړه د ماليې وزارت موقف په لیکلي ډول بیانوي چې ډیرې مالیه ورکوونکي یې تر شعاع لاندې راځي.

2. خصوصي طرز العمل:

خصوصي طرز العمل د مالیه ورکوونکي یا د یو تعداد مالیه ورکوونکو د غوښتنې په اساس د یوې ځانگړې موضوع په اړه د ماليې وزارت (د عوایدو لوی ریاست) لخوا وضع کېږي. دا ډول طرز العملونه یواځې ټاکلي درخواست کوونکي اشخاص او ځانگړې موضوع په بر کې نیسي.

د طرز العملونو د تطبیق الزامیت:

هغه عمومي او خصوصي طرز العملونه چې د عوایدو لوی ریاست لخوا وړاندې کېږي د اعتبار مودې تر انقضاء پورې پر مالیاتي ادارو او مالیه ورکوونکو باندې د اجراء وړ دي. که چېرې یو طرز العمل د مالیاتي قوانینو د تطبیق د ډول د توضیحاتو په اړه وي، د ۶۲ مادې د (۲) فقرې د حکم مطابق مالیاتي اداره او مالیه ورکوونکی د دې توضیحاتو په رعایتولو باندې مکلف دي.

همدا راز د یادې مادې حکم د له مالیه ورکوونکي څخه د ملاتړ په موخه د هغو طرز العملونو رعایتول نادیده نیسي چې د مالیاتو د ادارې د غلطیو له امله یا د نورو دلیلونو له امله ناسم ثابتېږي.

که چیرې مالیاتي کارکوونکی په طرزالعمل کې لیکل شوي اظهاراتو سره موافق نه وي، بیا هم د اعتبار د مودې په اړدو کې په دې سند کې لیکل شويو اظهاراتو په رعایتولو باندې مکلف دی او د نوموړي دغه عمل قانوني گڼل کېږي. مگر که چیرې دغه کارکوونکی په طرزالعمل یا لارښود کې د کومې غلطۍ له شتون څخه خبرېږي، د سمون په موخه له مالیاتي ادارې سره د دې غلطۍ شریکول د نوموړي یو وظیفوي مسؤلیت دی.

مالیه ورکوونکي حق لري ترڅو پدې تاکید وکړي چې د مالیاتو اداره دې له نافذه طرزالعمل څخه پیروي وکړي او کولای شي د پیگیری په موخه د مالیاتو د چارو د ادارې قانون د څلورم فصل مطابق خپل اعتراض وړاندې کړي.

د طرزالعمل په تطبیق کې د اعتراض حق:

- که چیرې یو مالیه ورکوونکی له خصوصي صادر شوي طرزالعمل سره چې پر اساس یې مالیاتي تصمیم نیول کېږي موافق نه وي، کولای شي خپل اعتراض د مالیاتو د چارو د ادارې قانون څلورم فصل مطابق اړوندې ادارې ته وړاندې کړي یا خپل اظهارلیک په طرزالعمل کې د لیکل شوي تصمیم مطابق وړاندې کړي او وروسته بیا په څلورم فصل کې د مالیاتي اظهارلیک په تړاو د نیول شوي سنجش په اړه د مالیاتي شخړو پروسه تعقیب کړي؛

- که چیرې مالیه ورکوونکی له هغه مالیاتي تصمیم سره موافقه ونلري چې د لارښود په اساس یې عمومي طرزالعمل صادر شوی دی، کولای شي د یادې پریکړې په اړه اعتراض وړاندې کړي. د مالیه ورکوونکی اعتراض د مالیاتو چارو د ادارې قانون په څلورم فصل کې د لیکل شويو حکمونو مطابق ارزیابي کېږي.

د طرزالعمل خلاف د مالیه ورکوونکي چلند:

که چیرې یو مالیه ورکوونکی د مالیاتي عمومي طرزالعمل په خلاف چلند وکړي او وروسته څرگنده شي چې له قانون څخه د مالیې وزارت تعبیر سم دی، نوموړی مالیه ورکوونکی به د مالیه وزارت د طرزالعمل مطابق د مالیه ورکوولو مسؤل وي.

که چیرې یو مالیه ورکوونکی د مالیې وزارت لخوا د وضع شويو طرزالعملونو پر وړاندې متضاد موقف ونیسي، یاد شخص ممکن د اضافي مالیاتو او یا هم جریمې لاندې راشي.

د یو عمومي طرزالعمل فسخ او بدلون:

د مالیاتو اداره کولای شي هر مهال چې وغواړي طرزالعملونه لغو کړي. دغه ډول سند په هغه صورت کې لغو کیدای شي چې:

1. په غلطۍ سره صادر شوی وي؛
 2. اړوند قانون تعدیل شوی وي؛
 3. په طرزالعمل کې د لیکل شوي موضوع په اړه د محکمې پریکړه وښايي چې د مالیاتو ادارې پریکړه ناسمه ده؛
 4. د نورو دلیلونو له امله د مالیاتو اداره د قانون د تطبیق په اړه خپل درک تغیر کړي.
- که چیرې مالیاتي قوانین تغییر مومي، هغه مالیه ورکوونکي چې د پخواني قانون مطابق یې خصوصي طرزالعمل لاسته راوړی دی مکلف دی چې د نوي قانون مطابق خصوصي طرزالعمل ترلاسه کولو په موخه مالیاتي ادارې ته غوښتنلیک وړاندې کړي.

د مالیاتي ادارې له وپېانې څخه د سند حذف کولو، په سند کې د فسخ اظهار درج کولو یا په ویب پاڼه کې د طرزالعمل تعدیل خپرولو له لارې د لغو خبرتیا عامه خلکو ته ورکول کېږي.

تعدیل شوی طرزالعمل به دا واضح کړي چې کوم مالیه ورکوونکي د کومو شرطونو لاندې تعویض شوي طرزالعمل باندې په تکیې کولو سره په هغه کال کې چې د طرزالعمل پکې تعویض شوی او یا په راتلونکو کلونو کې تر پوښنې لاندې راولي.

د خصوصي طرزالعملونو صدور:

پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون ۱۰۸ ماده او د مالیاتو چارو د ادارې قانون ۶۲ ماده د مالیې وزارت ته واک کړی ترڅو د ځانگړي مالیه ورکوونکي په اړه د هغه اوضاع او ځانگړو احوالو پر بنسټ خاص طرزالعمل صادر کړي.

خصوصي طرزالعمل لاسته راوړلو په موخه مالیه ورکوونکي اړوندې مالیاتي ادارې ته غوښتنلیک وړاندې کوي او د تصمیم نیولو لپاره ټول اړین معلومات وړاندې کوي، مالیاتي اداره د مالیه ورکوونکي غوښتنلیک ارزوي او که چیرې د خصوصي طرزالعمل د صدور ټول شرطونه یې بشپړ کړي وي پدې صورت کې د خصوصي طرزالعمل په صدور باندې باید اقدام وکړي او د (۲۱) کاري ورځو په موده کې صادر یې کړي. پدې توگه په غوښتنلیک کې اړین معلومات پدې

معنا ده چې ماليه ورکوونکي حقایق او شرطونه په بشپړ ډول تشریح کړي او همدا راز مالياتي پوښتنې چې د مالیاتو ادارې یې د ځوابونو غوښتنه کړې، هم مشخص شوي دي.

که چیرې د تصمیم نیولو لپاره اړین معلومات د خصوصي طرزالعمل پر غوښتنلیک باندې کافي نه وي، مالیاتي اداره د طرزالعمل په صدور باندې مکلفه نه ده. دغه ماليه باید ټول نه وړاندې شوي معلومات ماليه ورکوونکي ته مشخص کړي او هغه ته وخت ورکړي. که چیرې ماليه ورکوونکي نه وړاندې شوي معلومات وړاندې کړي، مالیاتي اداره باید هغه د ماليه ورکوونکي له اولني غوښتنلیک سره وگوري.

که چیرې د خصوصي طرزالعمل په غوښتنلیک کې مطرح شوې پوښتنې ته په عامه طرزالعمل یا د مالیاتي ادارې په لارښود کې په کافي اندازه ځواب ورکړل شوی وي، دغه اداره کولای شي د عامه طرزالعمل یا لارښود یوه کاپي له دې توضیحاتو سره ماليه ورکوونکي ته وړاندې کړي چې د غوښتنلیک لپاره دغه مواد ځواب ورکوونکي دي. دغه چاره د مالیاتو چارو د ادارې قانون د ۶۲ مادې شرطونه چې خصوصي طرزالعمل یې بشپړوي، پوره کوي.

د عمومي او خصوصي طرزالعملونو د تطبیق ساحه:

عمومي او خصوصي طرزالعملونه چې د مالیاتي قوانینو د حکمونو په اساس او د دې طرزالعمل په رڼا کې صادرېږي، یواځې په مالیاتي مسایلو کې د تطبیق وړ دي.

د انفاذ نیتېه:

دغه عمومي طرزالعمل د 1/1384 عمومي طرزالعمل په بدل کې صادر شوی او د ۱۳۹۷ کال د مرغومي (جدي) له لومړۍ نیتېې (د ۱۳۹۸ مالي کال له لومړۍ نیتېې) څخه نافذ دی.

نصرالله دراني عبدالولي نوري عبدالحبيب خدران
د پالیسی آمر د حقوقي خدمتونو رئیس د عوایدو لوی رئیس

وکتل شو

منظور دی

عبدالله رقيبي
د عوايدو او گمركونو معين